

ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA TOIMIKAUSI 2023 -2024

1. Esiopetusyksikkö
Myrskylänmäen päiväkoti
2. Esiopetuksen opetus- ja oppimisjärjestelyt
- 2.1. esiopetuksen toiminta-ajat ja lomat

Esiopetuksen työ- ja loma-ajat Vihdin kunnassa lukuvuonna 2023-2024
(187 päivää)

Syyslukukausi 10.8.-22.12.2023 (91 päivää)
- syysloma 16.10.-20.10.2023 (vko 42)
- joululoma 23.12.2023-7.1.2024

Kevätlukukausi 8.1.-31.5.2024 (96 päivää)
- hiihtoloma 19.2.-23.2.2024 (vko 8)

- 2.2. esiopetusryhmien rakenne, oppimisympäristö, mahdolliset painotukset

Esiopetusta toteutetaan Myrskylänmäen päiväkodissa kahdessa ryhmässä.
Tuiskula ryhmä: kaksivuotinen esiopetus 21 lasta

Myrskylä ryhmä: esiopetus 8 lasta. Myrskylä ryhmässä toteutetaan
esiopetuksen lisäksi 5 vuotiaiden varhaiskasvatusta.

Esiopetuksessa painottuu eheyttäminen oppimiskokonaisuuksien välillä.
Toimintaa toteutetaan pienryhmissä, pajoissa sekä projektityöskentelynä.
Toiminnan suunnittelussa ja rakenteissa huomioidaan lasten mielenkiinnon
kohteet sekä yksilölliset oppimisen tavoitteet.

- 2.2. varhaiskasvatuksen pedagogisten painotusten toteuttaminen
esiopetuksessa

Leikin ja liikunnan pedagoginen merkitys:

Leikki on mukana kaikessa esiopetuksen oppimisessa sekä
opettamisessa. Leikin kautta lapsi oppii toimimaan erilaisissa
kaverisuhteissa ja oppii sopeuttamaan toimintansa eri leikkiympäristöissä.
Leikki korostaa lapsen osallisuutta, lapsi vaikuttaa omaan
leikkiympäristöönsä uusia leikkikokonaisuuksia rakentamalla ja yhdistellen
eri kokonaisuuksien materiaaleja. Lasten kanssa suunnitellaan vuoden
aikana uusia leikki- ideoita ja suunnitellaan sekä valmistetaan niitä

yhdessä. Näin lapset kokevat ympäristöt mielekkäiksi ja omikseen, jolloin yhteisistä tavaroista huolehtimisen vastuu kehittyy.

Esiopetuksessa lähestytään opetettavia asioita leikin kautta. Henkilöstö tiedostaa opetuskokonaisuudet ja tavoitteet sekä sisällyttää ne opetukseen leikin avulla. Vihdin varhaiskasvatuksen tavoitteiden mukaisesti lasten osallisuus tulee näkyviin lasten mielenkiinnon kohteiden havainnoimisen ja keskusteluiden kautta. Havainnointia tehdään arjen tilanteissa spontaaneissa ruoka- ja piirikeskusteluissa, pukemistilanteissa ja keskustellessa lasten kanssa henkilökohtaisesti.

Lasten kanssa ideoidaan tutkittavia asioita ja suunnitellaan yhdessä projekteja. Tutkittavia asioita voidaan havainnollistaa leikkien esimerkiksi erilaisten yhteisleikkien kautta, oppia leikkien niin draamaleikkien kuin sääntöleikkien avulla. Yhteisissä sovituisissa toimintatavoissa on luotu puitteet leikin jatkuvuuden ylläpitämiseksi. Tarvittaessa aikuinen ohjaa leikkiä osallistumalla esim. sääntöjen sopimisessa ja rikastuttamalla leikkiä. Leikin pitkäkestoisuutta vaalitaan koko henkilöstön toimesta. Henkilöstö on vastuussa siitä, että lapsen leikissä prosessoimat asiat, kuten häntä kiinnostavat kysymykset, ja erilaiset kokemukset, tulevat näkyviksi ja niitä voidaan tutkia sekä työsti yhdessä.

Liikuntaan ja liikkumiseen kannustaminen on päivittäistä koko päiväkodin toimintakulttuurin mukaisesti sisällä ja ulkona. Tilojen monipuolinen käyttö, eteiset/käytävät ovat arjessa liikkumaan kannustavana ja rohkaisevana tilana käytössä siirtymätilanteissa Lapsia kannustetaan opettelemaan erilaisia liikkumismuotoja. Ryhmillä on omat liikuntasalivuorot ja liikuntasali on aktiivisessa käytössä iltaapäivisin erityisesti esiopetuksen ryhmille. Myönteinen, salliva ja liikkumaan kannustava ilmapiiri lisää liikkumista arjessa. Liikuntavälineet ovat lasten saatavilla, helposti siirrettävissä tilojen välillä. Liikuntasuunnitelman vuosikelloa käytetään osana esiopetuksen toiminnan suunnittelua.

Vasu- ja esiopetusprosessi

Jokaiselle lapselle laaditaan lapsen esiopetussuunnitelma yhdessä huoltajan kanssa, joka kirjataan Wilmaan. Suunnitelmaan kirjataan lapsen henkilökohtaiset vahvuudet, tavoitteet sekä menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi. Lapsi osallistuu oman suunnitelmansa laatimiseen sekä arvioimiseen oman taitotasonsa mukaan toleranssiympyrän avulla. Lapsen ollessa täydentävässä varhaiskasvatuksessa esiopetuksen lisäksi, lapsen esiopetussuunnitelma korvaa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman.

Osallisuuden lisääminen

Tavoitteena on, että esiopetuksessa jokainen lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään ja toimivansa ryhmän aktiivisena jäsenenä. Esiopetusvuoden alkaessa keskeistä on tutustuminen, ryhmäytyminen sekä turvallisen ilmapiirin luominen ryhmään.

Lasten mahdollisuus osallistua esiopetuksen toimintaan tapahtuu päivittäin, eri arjen toiminnoissa. Lasten osallisuutta ja mielenkiinnon kohteita huomioidaan lapsia havainnoimalla ja keskustelemalla.

Lasten kanssa keskustellaan ja pohditaan yhdessä millaisten teemojen ympärillä he haluavat oppia ja tutustua eri esiopetuksen sisältöalueisiin. Yhdessä ideoiden luodaan projekteja joiden parissa itse suunnitellut ja lasten mielenkiinnon kohteista nousseet asiat motivoivat laajaan oppimisprosessiin. Esioppilaille tulee vahva tunne siitä, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa ja olla osallisena esiopetuksen tapahtuminen ideoinnissa ja kulussa. Pienryhmätoiminta on vakiintunut toimintatapa, mikä vahvistaa lasten osallisuutta. Lasten vaikuttamista päivittäin häntä koskeviin asioihin tukee vahva vuorovaikutus aikuisen kanssa, kuvien ja viittomien sekä muiden kommunikaatiovälineiden käyttö arjessa. Pienryhmätoimintaa toteutetaan myös yli ryhmärajojen paritiimitoiminnan mukaisesti. Lasten kokoukset ovat vakiintunut toimintamalli erityisesti esiopetuksessa.

Huoltajat voivat vaikuttaa ja olla osallisena lastaan koskevassa kasvatustyössä, lapsen päiväkotipäivästä kerrotaan huoltajille heidän toiveidensa mukaisesti. Yhteistyö on luonnollista ja vuorovaikutus ammatillista. Lasten osallisuus vahvistuu, kun henkilöstö tuntee lapsen ja hänen perheensä, näin heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten tukeminen vahvistuu sekä tarpeet ja tuki toteutuvat oikea-aikaisesti.

2.3. retket

Esiopetuksessa retkeillään säännöllisesti lähiympäristöön ja luontoon. Metsäretkillä käydään lähimetsässä, jolloin harjoitellaan luonnossa liikkumista ja liikkumisen avulla toteutetaan myös muita oppimisen alueita. Esiopetusryhmät osallistuva Vihdin uimahallissa uimaopetukseen esiopetusvuoden aikana neljä kertaa/ryhmä. Esiopetus käyttää mahdollisuuksien mukaan Vihdin kunnan eri liikuntapaikkoja sekä vierailee kirjastossa ja osallistuu kolmannen sektorin järjestämiin tapahtumiin osana esiopetusta. Esiopetuksen kevätretki Uudenmaan alueelle keväällä 2024.

3. ARVIOINTI

Esiopetuksen laatua arvioidaan yksilötasolla, yksikkötasolla ja järjestäjä tasolla. Arviointi indikaattorit eri tasoille valikoituvat Karvin laadun indikaattoreista, eli laatumittareista varhaiskasvatuspäällikön johdolla varhaiskasvatuksen johtoryhmässä. Arvioinnista saatua tietoa käytetään esiopetuksen toiminnan ja sisällön kehittämiseen kaikilla arvioinnin tasoilla.

Yksilötasolla arvioidaan lapsen osallisuutta suhteessa omaan esiopetuksen oppimissuunnitelmaan ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Yhteisesti sovittuina toimintatapoina käytetään toleranssiympyrää, erilaisia kartoituksia sekä opettajan ja lapsen yhdessä tekemää arviointia lapsen omasta oppimisesta.

Yksikkötasolla arvioidaan ryhmän toimintasuunnitelman ja yksikön esiopetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Järjestäjätasolla arvioidaan varhaiskasvatuksen pedagogisten painopistealueiden toteutumista sekä tehdään varhaiskasvatuksen asiakkaille asiakastytyväisyyskysely, joka toinen vuosi.

Lisäksi arviointimenetelminä käytössä ovat toleranssiympyrä, sosiogrammi ja läheisyyden kehä.

Esiopetukseen osallistunut lapsi saa esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisen osallistumistodistuksen.

4. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

4.1. arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kirjaa tähän lasten määrä, yhteistyötoimijatahot, mikä on tarve opiskeluhoollon palveluista)

Lasten määrä ja kuvaus opiskeluhoollon kokonaistarpeesta:

esiopetus/yksivuotinen 8 lasta, esiopetus/kaksivuotinen esiopetuskokeilu 21 lasta

tehostettu tuki: alle 5 lasta

erityinen tuki: alle 5 lasta

alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja 3,4 h/vk

varhaiskasvatuksen avustaja 1

neuvolan terveydenhoitaja 0,08 h/vk

psykologi 0,31 h/vk

kuraattori 0,33 h/vk

Yksikön opiskeluhuoltoryhmään kuuluvat yksikön henkilökunta, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, neuvolaterveydenhoitaja, psykologi ja koulukuraattori. Tarvittaessa opiskeluhuoltoryhmä kutsuu koolle muita asiantuntijoita.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä, että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön tukena on Vihdin kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmä.

Opiskeluhuollon tarpeet nousevat lasten ja perheiden tilanteista sekä tarpeista. Yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä vastaa esiopetuksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

4.2. päiväkotiyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisenä teemana esiopetuksessa on toimintakaudelle 2023-2024 yhteisöllisyys ja tunnetaidot. Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet:

- jokaisella lapsella on kaveri
- psykologinen turvallisuus

Varhaiskasvatusyksikössä toimii yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Aiheet yhteisöllisiin opiskeluhuoltoryhmän tapaamisiin nousevat esiopetuksen ilmiöistä ja tarpeista.

Päiväkodinjohtaja johtaa opiskeluhuoltoryhmää ja toimii myös koollekutsujana.

Jokaisen varhaiskasvatusyhteisössä työskentelevän velvollisuus on seurata fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumista. Huolen herätessä työntekijä tuo asian esihenkilön tietoon, joka vie asiaa eteenpäin yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä.

Yksikön toimenpiteet: Esiopettaja ja esiopetuksen kuraattori tekevät yhteistyötä tarvittaessa erillisen sopimuksen ja suunnitelman mukaan, esim. tunnetaito- tai kaveritaitokerho. Esiopetuksen kuraattori, koulun erityisopettaja ja esiopetuksen psykologi toimivat esiopetuksen kanssa yhteistyössä kouluun siirtymisen nivelvaiheessa, esim. kuusi askelta kouluun- ohjelmassa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssia on suunniteltu esiopetukseen.

4.3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäisille opiskelijoille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa. Opettajat ovat avainhenkilöitä opiskelijan tuen tarpeen tunnistamisessa. Opettajan näkökulmaa tarvitaan myös tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa.

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän opiskeluhuollollisen tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella.

Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja tai varhaiskasvatuksen opettaja toimii pääsääntöisesti koollekutsujana. Ryhmän kokoaja voi olla myös muu opiskeluhuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu, esim. terveydenhoitaja.

Toisin siis kuin pedagoginen ja oppimisen tuki, yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja edellyttää oppilaan/opiskelijan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta. Oppilaan näkemykset huomioidaan häntä koskevissa asioissa iän ja kehitystason mukaisesti. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on lapsen kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraaminen ja edistäminen sekä tukitoimien suunnittelemisen.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus, jonka kirjaa pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen opettaja. Oppilashuoltokertomuksen säilyttää päiväkodin johtaja lukitussa kaapissa.

Oppilashuoltokertomuksesta siirretään kouluun huoltajien luvalla erilliseen lupakaavakkeeseen kirjatut asiakirjat. Päiväkodin johtaja vastaa asiakirjojen siirrosta tulevaan kouluun / esiopetuspaikkaan. Päiväkodin johtaja arkistoi jäljennöksen siirtoluvasta sekä mahdollisesti siirtämättömät oppilashuoltokertomukset.

Huoltaja huolehtii esioppilaan erityisruokavaliotarpeen ilmoittamisesta Vihdin kunnan ohjeistuksen mukaisesti. Päiväkotilapselle, oppilaalle ja opiskelijalle tarjotaan sairauden vaatima erityisruokavalio. Lääkärintodistus vaaditaan, kun kyse on ruokavaliohoitoisesta sairaudesta.

Esioppilaan tarvitsema lääkehoito toteutetaan Vihdin kunnan lääkehoitosuunnitelman /ohjeistuksen mukaisesti. Lapselle laaditaan lääkehoitosuunnitelma.

4.4. yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä päiväkodissa työskentelevien ammattilaisten ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Ryhmäkohtaiset pedagogiset työryhmät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa. Pedagogiseen työryhmään osallistuvat ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, päiväkodinjohtaja ja halutessaan lapsen huoltaja.

Vihdissä opiskeluhoitotyö perustuu yhteistyötä toteuttavien henkilöiden ja tahojen keskinäiseen luottamukseen ja ammatillisuuteen. Yhteistyö huoltajien kanssa rakentuu kuulemiseen, kunnioitukseen, luottamukseen ja dialogiin. Opiskeluhoitopalvelujen tulee olla tasavertaisesti jokaisen oppilashoitopalveluja tarvitsevan esioppilaan, huoltajien ja esiopetushenkilöstön käytettävissä.

Sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön toteuttamisesta sovitaan huoltajien kanssa ja lasta kuullen. Varhaiskasvatustyöskentä tiedottaa huoltajille opiskeluhoitotyön periaatteista ja menettelytavoista toimikauden alkaessa.

Esiopetuksen vanhempainillalla huoltajille kerrotaan:

- opiskeluhoitotyön käytännöistä esiopetusvuoden aikana.
- esiopetusyksikön monialaisen opiskeluhoitotyön toteuttajat
- opiskeluhoitotyön aikataulu esiopetusvuoden aikana. Ennalta sovittujen kokouspäivien lisäksi monialaisen yhteistyön toteuttajat voidaan kutsua koolle tarvittaessa.

Tarvittaessa esiopetuksessa tehdään yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden eri tahojen kanssa.

4.5. suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kiusaaminen voidaan ymmärtää monella tavalla ja ilmiöstä on olemassa erilaisia määritelmiä. Yleisesti kiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas/opiskelija joutuu yhden tai useamman muun lapsen tai nuoren toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimyksen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun.

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaamistilanne ei ole koskaan tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan.

Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama oppilas. (MLL 2021)

Korostamme varhaista puuttumista, myös pieniin asioihin, sekä hyviä kaveritaitoja. Toiminnassa keskeistä on huomata hyvä ja kaunis käytös. Kaikilla aikuisilla on velvollisuus puuttua aina havaitsemaansa epäasialliseen käytökseen.

Vihdin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa ristiriitojen ratkaisu tapahtuu MiniVerson eli sovittelun avulla. Henkilöstö perehdytetään MiniVerson käyttöön 2023-2024 toimintakauden aikana. Jokaisen työntekijän tulee tietää riitojen sovittelun

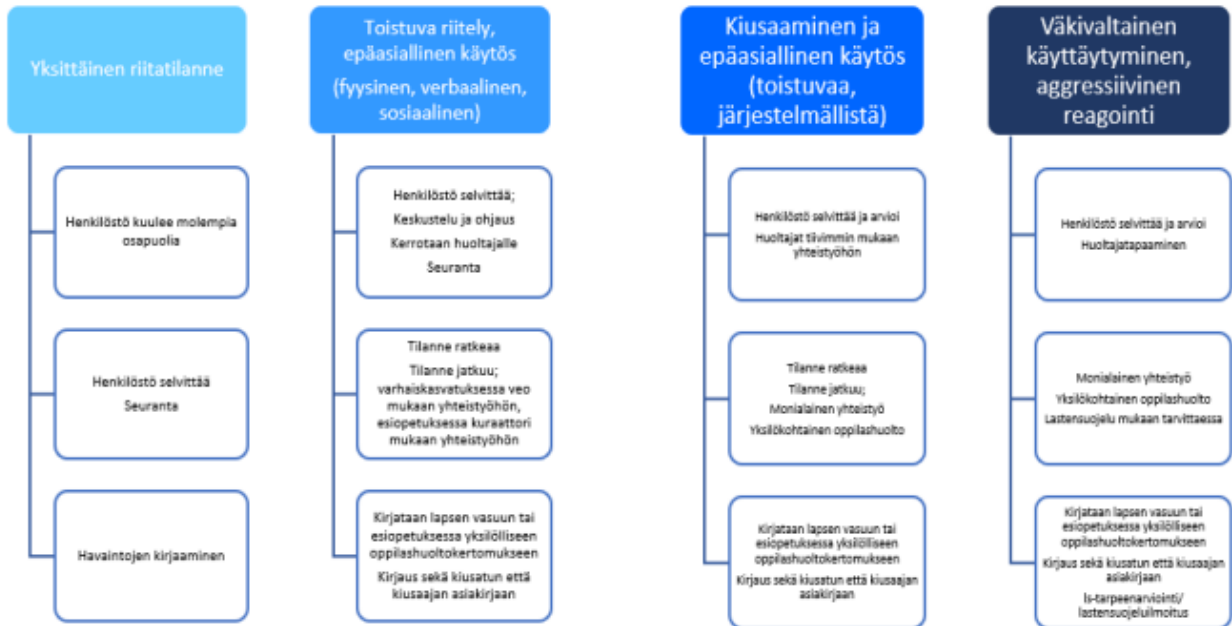
periaatteet ja käytänteet, joita sitten sovelletaan ryhmissä lasten ikätason ja valmiuksien mukaan.

Yksikkökohtaiset toimenpiteet kiusaamisen ehkäisemiseksi:

Henkilöstö toimii ja viestii positiivista vuorovaikutusta ja hyväntahtoista ilmapiiriä rakentaen ja mallintaen. Lasten kaverisuhteita vahvistetaan esim. pienryhmiä muokkaamalla ja lasten toiveita kuulemalla ja havainnoimalla. Henkilöstö reagoi esille tulleisiin ristiriitatilanteisiin ratkaisukeskeisin toimintamallein ja tilanteet loppuun saakka hoitaen. Henkilöstö on yhdessä vastuussa jokaisesta lapsesta, jokainen henkilöstön jäsen on velvoitettu puuttumaan huolen aiheita havaitessaan. Ei toivotusta käyttäytymisestä ja kiusaamisesta ja käydään keskustelua aina huoltajien ja lapsen kanssa yhdessä. Lapselle annetaan ohje toivotusta toimintamallista, onnistumisen yrityksen huomioidaan esim. kannustavin peukkumerkein ja positiivisesti sanoittaen.

Henkilöstö luo lapsiryhmään positiivisen, kannustavan ja hyväksyvän ilmapiirin, jossa kaikenlaiset tunteet ovat sallittuja. Tunnetaitojen jokapäiväinen käsittely arjessa vastaantulevissa tilanteissa on tärkeintä. Henkilöstö on sitoutunut tunteiden sanottamiseen ja erilaisten tunnetilojen auki puhumiseen, näin luodaan esiopetusvuoden aikana lapsille omia välineitä tunteidensa kanssa elämiseen ja käsittelyyn. Esimerkiksi tunnemittarit jokaisen käyttöön. Hyödynnämme erilaisia tunnekasvatuksen materiaaleja esim. tunnekortit. Henkilöstö on omalla käytöksellään ja tunneilmaisullaan mallin näyttäjänä kaikille lapsille. Lapsia ohjataan tunnistamaan omien tunteiden lisäksi myös muiden tunnetiloja ja auttamaan toinen toisiaan selviämään niistä. Tunteiden käsittelyn kautta lapset oppivat myös huomioimaan toisten lasten tarpeita ja esimerkiksi kysymään tarvitseeko kaveri apua. Lapsille opetetaan myös turvataitoja, jotka edistävät lapsen itsemääräämisoikeutta. Vuorovaikutus ja ohjaus ovat positiivisen pedagogiikan mukaista ja lähtevät lapsen vahvuuksien huomaamisesta ja vahvistamisesta. Puuttuminen ja ohjaaminen ovat vahvasti ennaltaehkäiseviä ja lasta osallistavia. Kevään 2024 aikana Myrskylänmäen päiväkotit osallistuu MiniVerso koulutukseen sekä henkilöstön että lasten koulutusten osalta. Vertaissovittelun malli otetaan esiopetuksessa käyttöön heti koulutuksen jälkeen.

Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa – toimintamalli

4.6. toimenpiteet opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi

Sekä yhteisöllisen, että yksilökohtaisen opiskeluhoitoon toteuttamisesta sovitaan aina huoltajien kanssa ja lasta kuullen. Esiopetusyksikkö tiedottaa huoltajille opiskeluhoitoon periaatteista ja menettelytavoista toimikauden alkaessa.

Esiopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma sisältyy vuosittain laadittavan esiopetuksen toimintasuunnitelmaan, jonka sivistyslautakunta hyväksyy.

5. OSALLISUUS JA YHTEISTYÖ

5.1 Lasten osallisuuden huomioiminen

Tavoitteena on, että esiopetuksessa jokainen lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään ja toimivansa ryhmän aktiivisena jäsenenä. Esiopetusvuoden alkaessa keskeistä on tutustuminen, ryhmäytyminen sekä turvallisen ilmapiirin luominen ryhmään.

Lasten mahdollisuus osallistua esiopetuksen toimintaan tapahtuu päivittäin, eri arjen toiminnoissa. Lasten osallisuutta ja mielenkiinnon kohteita huomioidaan lapsia havainnoimalla ja keskustelemalla.

Lasten kanssa keskustellaan ja pohditaan yhdessä millaisten teemojen ympärillä he haluavat oppia ja tutustua eri esiopetuksen sisältöalueisiin. Yhdessä ideoiden luodaan projekteja joiden parissa itse suunnitellut ja lasten mielenkiinnon kohteista nousseet asiat motivoivat laajaan oppimisprosessiin. Esioppilaille tulee vahva tunne siitä, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa ja olla osallisena esiopetuksen tapahtumien ideoinnissa ja kulussa. Lasten on mahdollista vaikuttaa ja esioppilaita aktivoidaan eri tilanteissa: esimerkiksi johtamalla jonoa ruokalaan, toimimalla aamupiirissä apulaisena sekä aktivoimalla lapsia erilaisiin pieniin arjen tehtäviin.

Kummassakin esiopetusryhmissä on käytössä synttäriviikot, jotka lapset saavat suunnitella itsenäisesti henkilöstön avustamana. Myrskylä ja Tuiskula ryhmissä järjestetään säännöllisesti lasten kokouksia. Toleranssiympyrästä, sosiogrammista, läheisyydenkehästä saatua tietoa hyödynnetään ryhmän toiminnan suunnittelussa sekä oppimistilanteissa lasten kanssa.

Lasten ideoita ja leikkejä havainnoidaan myös vapaassa leikissä, josta henkilöstö saa materiaalia siihen mitkä asiat esioppilaita sillä hetkellä kiinnostavat. Havaintojen perusteella voidaan lapsille ehdottaa tutkittavia aihealueita ja teemoja joiden ympärille opetusta rakentaa.

5.2 Huoltajien osallisuuden huomioiminen

Huoltajia kuullaan oman lapsensa asiantuntijoina. Yhteistyö huoltajien kanssa rakentuu kunnioittavalle ja ratkaisukeskeiselle vuorovaikutukselle. Vanhempien kanssa keskustellaan päivittäin tuonti- ja hakutilanteissa. Viestintä vanhempien kanssa käydään keskusteluiden lisäksi sähköpostitse, sekä puhelimitse ja soittaen. Huoltajia osallistetaan yhteisissä vanhempien ja lasten vuorovaikutusta lisäävissä tapahtumissa, esim. yhteisöllisissä pihatapahtumissa isäin- ja äitienpäivän tiimoilta. Vanhempainillat järjestetään syys- ja kevätkaudella, lisäksi esiopetuskeskustelut syksyllä ja keväällä. Vanhempien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen asioissa, niitä edistäen.

5.3 Yhteistyö nivelvaiheessa

Esi- ja alkuopetuksen siirtymävaiheen yhteistyö

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö rakentuu lapsesta esiopetusvuoden aikana saatuihin kokemuksiin ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman (LEOPS) tai henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOJKS) tietoihin. Vihdissä lapsen LEOPS ja HOJKS kirjataan Wilmaan.

Tärkein esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoite on tehdä lapsen oppimisen polku mahdollisimman eheäksi. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävänä on antaa luokanopettajalle kaikki opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto lapsesta oppijana ja hänen tuen tarpeistaan. Näin luokanopettaja voi suunnitella omaa opetustyötään saamiensa tietojen pohjalta ja lapsen oppimisen polku muodostuu lapsen tarpeita vastaavaksi. Opinpolkua vahvistaa myös se, että esiopetuksessa hyväksi havaittuja toimintatapoja siirretään kouluun.

Vihdin kunnan sisällä kokoontuu Eskarista Ekalle -yhteistyötiimi, johon osallistuvat erityisopetuksen asiantuntija, varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija, koulun erityisopettajat sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajat. Tiimi kokoontuu vuosittain syyskuussa tarkastelemaan ja kehittämään prosessia sekä marraskuussa käymään alustavasti läpi tuen oppilaiden alustavat tiedot. Maaliskuussa käydään tiedonsiirrot, joihin osallistuvat koulun erityisopettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja sekä mahdollisuuksien mukaan päiväkodin johtaja.

Esiopetuksesta siirrytään oppilaaksiottoalueiden mukaisiin kouluihin, ruotsinkielisestä esiopetuksesta siirrytään Vichtis svenska skolaniin. Kevään aikana koulu järjestää yhteistyössä esiopetuksen kanssa tarpeen mukaan koulun henkilöstön tutustumiskäynnit esiopetusryhmiin.

Huhtikuussa alkaa Kuusi askelta kouluun- toimintamalli, jonka osana toukokuussa esioppilaat tutustuvat kouluun ja pidetään vanhempainillat. Esiopetus järjestää vanhempainillan, johon kutsutaan koulun edustaja.

Elo- syyskuussa käydään yksilölliset siirtopalaverit, joihin osallistuvat huoltajat, varhaiskasvatuksen opettaja, luokanopettaja, erityisopettaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä tarvittaessa kuraattori ja muita asiantuntijoita. Tarvittaessa tietoja voidaan siirtää myös jo keväällä, jos se on mahdollista. Päiväkodinjohtaja ja rehtori vastaavat siirtymävaihe yhteistyöstä.

Lapsen tutustuminen koulutyöhön

Kouluun tutustumisprosessi on hyvä aloittaa mahdollisimman varhain esiopetusvuoden aikana.

Yhteisiä tapahtumia voidaan järjestää pitkin toimintakautta mahdollisuuksien mukaan. Koulut järjestävät kouluun tutustumispäivän toukokuussa, johon osallistumisesta vastaavat lapsen huoltajat.

Kuusi askelta kouluun

Vihdin esiopetuksessa on käytössä Kuusi askelta kouluun –toimintamalli, joka on

kehitetty auttamaan esiopetusikäisten lasten perheiden orientoitumista koululaisen perheen arkeen. Malli on kehitetty ”Yhdessä olemme enemmän” – LAPE Uusimaa - hankkeessa. Tavoitteina on pienen koululaisen ja hänen perheensä tukeminen koulun alkaessa, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja koululaistaitojen edistäminen. Kuusi askelta kouluun -projektin sisällön suunnittelu ja materiaalin kokoaminen alkavat yhteistyössä huoltajien kanssa, henkilöstö suunnittelee tarkemmin teemat ja niihin liittyvät toiminnot kuudelle viikolle. Toiminnan käynnistyessä huoltajien kanssa käydään päivittäisiä keskusteluja, jotka liittyvät kyseisen viikon teemaan. Teemat alkavat tutuista päiväkotia, lapsia ja huoltajia koskettavista aiheista ja etenevät lähemmäs koululaisarkea. Teemat kestävät kerrallaan viikon ajan ja jokainen teema sisältää tehtävän sekä lapselle että huoltajalle. ”Läksy” on väline, jolla lapsi oppii yhdistämään koti- ja kouluarjen toisiinsa ja näin turvallisuuden tunne lisääntyy.

Lisätietoa aiheesta Kuusi askelta kouluun-linkistä:

[Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa - varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos hyvinvoinnin tukena](#)

Syyskuussa varhaiskasvatuksen opettaja vierailee mahdollisuuksien mukaan 1.-luokassa katsomassa, miten kouluvuosi on alkanut. Käynnin aikana luokanopettaja ja opettaja käyvät keskustelua siirtymävaiheen asioista ja lasten koulunkäynnin alkutunnelmista.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman siirto

Esiopetuksen päättyessä opettaja varmistaa, että esiopetusvuoden aikana huoltajan ja mahdollisesti lapsen kanssa käydyt keskustelut on kirjattu Wilma-järjestelmään. Wilma sulkeutuu esiopetuksen päättyessä, jonka jälkeen lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma on Wilmassa luokanopettajan luettavissa. Rehtori vastaa ensimmäisen luokan opettajan perehdyttämisestä siirtokäytänteisiin. Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisten tietojen siirtämiseen ei tarvita erillistä lupaa huoltajalta.

Mikäli lapsi siirtyy kouluun muuhun kuntaan, esiopetuksen oppimissuunnitelmasta luovutetaan tulostettu kopio huoltajalle uuteen kouluun vietäväksi. Alkuperäinen dokumentti arkistoidaan.

Pedagogiset asiakirjat ja niihin liittyvät käytänteet

Pedagogisten asiakirjojen laatiminen ja siirto kuvataan esiopetussuunnitelman kappaleessa 5.6 ja 6.3.

5.4 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Esiopetuksessa teemme yhteistyötä Vihdin paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä oman kunnan eri toimialojen kanssa.

6. Turvallisuus / mahdollinen varautuminen poikkeustilanteisiin

Varhaiskasvatyüksiköiden turvallisuus- ja kriisisuunnitelma sekä varautuminen poikkeustilanteisiin löytyy sähköisenä vihti.pelsu.fi/vihti.

Päivämäärä ja päiväkodinjohtajan allekirjoitus:

11.10.2023 Vihdissä

Riikka Paakeli-Tamminen
päiväkodin johtaja
Myrskylänmäen päiväkot

LIITE 1. Kulttuurikasvatussuunnitelma